

ХААҢАТ
1931 СЫЛ АЛТЫННЫ
15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

№ 120 (7505) ♦ 1993 сый. Алтынныы 9 күнэ. Субуота ♦ Сымата 25 солкуобай

● Хаһаайыстыба көрүнгүн талыныы ●

КОМБИНАТ СУОЛ АРАХСЫЫТЫГАР

Оройуонга хаһаймы-
нааһын бэйгэ ордуң та-
быастаах дизбит көрү-
нүн талымматах хаһа-
ныстыба, төрилтэ суо-
дун кэрнитэ. Арай эт-үүт
комбината кур бэйэтэ ку-
булуйбакка олорор, онон
үлэтэ-хамнаһа биллигини
усулубуйада дьүөрэлэс-
пат, ардыгар атыттар
үлээрини туormaстыыр
да курдук. Холобур, тут-
тарыллыбыт эт уонна үүт
төлөбүрүн хойутатан ха-
һайыстыбалары улахан-
нын шыбытта. Онон, би-
ли, остурууҥа бухатыыра
«хаһас барыан» — аккыт-
тан мэллһинэг, унга ба-
рыан — баскыттан ма-
тыан» диэн суруктаах
тааска кэтллэ түспүтүн
курдук, комбинат салаа-
тына уустук болпурооска
батын сыстара олорор.

Республика Президентин Бйаадынан уонна Урдугу Сэбиэт уураадынан «Үүт-эт» дигэн аһаҥас тииптээх акционернай оҥоҥоһо тарылдыахтээ. Эт-үт комбинаттара онно тарйисээччи быһыытынан кириэхтэрин соп.

— Ити обществога кирибөөккө хааллахпыттына, — диир комбинат экономика С. И. Филиппова, — кииннээн хааччылаахпыттан, сүүдэттан эгинматта эбэтэр тобоххо ара тииһинэ сыалдыһыптын соп. Оттон кириэхпиттына, туох-баар дохуопут общество уопсай хочуолугар угуллуохтаах. онтон барсы үллэстэн саҥана, адыас кыра дохуоптаах хотугу оройуонна

комбинаттара кытта үл-
дэстийлэлэрини быһымы-
нан, быһини нөһүөттөөх
хаалыахтаахпыт.

Атлы суолдар баал-
ла буолуо эрэри, олору
үөрэтэн көрбүт суох.
Светлана Ипавовна Өлү-
нэ илин эгэринизэби эконо-
мической зонаны сай-
ыннарыы программатын
итин иһинэн бизе ыал-
ды оройуоннар комби-
наттара бэйэлэрэ эр-
түмсэн общество тэри-
изэллэрэ буоллар дин са-
ааллаах. Усулуобуйалара
изм тэг, көрдөбуллэрэ,
интэрнестэрэ биир буол-
лаа дин. «Баланылар
бу өртүгүн сага сүбөлө-
хөн, балаһыаньаны үө-
рөтүһэн эрэбит», — диир
кинн.

Маныха- бигр ыра-
хан баар. Уус-Алдан, Мэ-
нэ-Хангалас. Таатта уон-
на Амма комбинаттара
балачча кыахтаах базаны
тэриниһэр, астыыр про-
мышленноһы сайынна-
рыга тирэх буолар тө-
рүллэри булуннулар, хал-
батыны онорор, үүтүн
арааһы астыыр сыахтары
аһысталаастылар. Уус-Ал-
даннар автомашинна мин-
рэн эргиллэн тахсар юзэг-
куонг булуустанньылар,
таас завод үлүгэ минирээ-
ри турар. Оттон биһиэхэ
эрдэ былааннамыт арыы
сыага кыайан үлүгэ
минирбэтэ, булуус онго-
һулууохтааҕа бырайыага
да ситэ илин, механизми-
рованной бойнябыт ич-
чэлээх өрөмүөнү эрэ-
йэр. Дьэ уонна хантаа

тэнгээх партнер буудуух
ха сөбүү?

Үп-харчы хамсаабата, сууда керүүлүбөтө уонна бырыһыана үрдүгэ балаһыанньаны өссө ыаратар.

— Урут, государствен-
най тэрилтэ буоларбыт
быһытынан, сууданай,
кредитинин туһана оло-
руппут. Быһыл даҕаны ик-
тэс уонна үһүс иквэ-
таалларга бюджеттан үбү-
дэмминипт. Бэс ыйыгар
бюджеттан чөлчөтөннүбүт.
28 бырыһыаннаах, 20 мөл.
солк. сууданы ылан халы-
ыстыбаларга түгэнни-
пит, биридиннэригэр 2-3
мөл. солк. түөсүбүтэ. Ком-
бантан 120—180 быры-
һыаннаах 50 мөл. солк.
сууданы бырыһыана ула-
ханын кэрийбэккэ ылан
түгэнниппит. 2 миллиарды
эрэ кыйбат солкуобай-
даах бороодуусууны эри-
тигэр тэрилтэҕэ ити 70
мөл. солк. туох элээниэх
буолуой? Ошон соротуол-
калыыр тэрилтэлэригитигэр
курдат нэскэ киирэн оло-
дохпут бу. Билигин арыы-
бытын, эрдэттэн эппитин
батаран балаһыныыттан
дэс тахсыах курдук буол-
лубут, — диир Светлана
Низанова.

Үл өртүнөн ити курдук
кыпчыттаран озорор та-
ристтөн аны нолуок ин-
пенцията боролуур. Холо-
дур, бөрөстөн нолуок ту-
тар, Маниаады үлэнтээр
санчылыларынан, тыа ха-
найыстыбатын боролуук-
суватын оогорон таһаа-
рааччыларыга ити нолуок
туһуо сүөхтэх этэ. Сыл

агарыттан комбинат ити курдук үс сага болуугу толүүр буолбут, хотугу, транспортнай экин дьээнэри.

Светлана Иванова
 Дың үп өртүнөн кыбы-
 чыын кварталларыгар
 атын оройуоннарга олох-
 тоох бюджеттан эт-үүт
 комбинаттарыгар суол-ни-
 будан сууданы биэрэллэ-
 рин өрдүк сайраа кэпсир.
 Хөлбүр. Уус-Алдагиз
 комбинат бары ситэринэр-
 оһорунар кыһалдатан то-
 лору бюджетка илан оло-
 роллор, сууда бырыһыана
 даҕаны бийезинтэн даппа
 ымыах. Мин савыахлар,
 оройуон даһалтата,
 нолуок инспекцията ити-
 лэри учуоттуохтарын сол-
 абит.

Нийн эгэрбэр комбинат коллективын элжитивэһни хыратыг да намтар санаам суох. Коллектив «Үүт-тэ» республикатаабы акционерная обществоды ишвэрийи-интербэтин быһаарыгга охсорго маада. Үһаарыггабы көннүтээн, хайа, адьас санааттан тэрийни, садалааһын дьээн эмэс баар. Биримэс буоллагына күүһэт. Нэһилэниэ түттарар айһыуелүи төлбүрүи эрэй суох тута ылан нһэр бэрэддэгэ олохтоһорун, үүтэи, иттэи оһоһуктар көрүиһэрэ элбитиллээ, атыы эргэиэн көнзэи нһэрийи тайһибэксэ-тулуйбакка көтөһэр. Хайа, уоһна рынокка күрөстөһиин сыһаа күүһүрэн барар нэмэ көлөһи нһэсгэ турдага. Ол күрөстөһиини сүолларын иштэрийи урут булумжуу комбинаттар бигэ тирэх төһөнхэтэрэ, хойуттаабыттар үтүрүллүүтэ хаалыахтар.

С. СМЕРНИКОВА

ҮЛЭ ТӨЛӨВҮРҮН АЛЫН КЭЭМЭЙИН ОЛОХТУУР ТУҢУНАН
САХА РЕСПУБЛИКАТЫН ПРАВИТЕЛЬСТВОТЫН УУРААБА

Сыана эмискэ урдэбигинин, бюджет айыттын үлэниггэрин хамнаста-
ра республика норуотун хаһаайыс-
тыбатын орто көрдөрүүтүгүн хаа-
дан иһэрини, пайдаланыла со-
циальной көмүсэлэни хааччылар
улана Саха Республикатын Үрдүкү
Сэбиатын XIX сессиятын баһа-
рытыт алоххо киллэрэр инниггэ
Саха Республикатын Правительст-
вога уураар.

Н. 1993 сэл алтынны 1 хүнүү-
тэн бюджет эбэтлн үлэштэрин
ийдаарь хамнастарн ақылаатын
(тарифнай ставнаны) савмай алын
нэмэйин ырга 8000 солк. олох-
туурга.

1993 снл алтынны 1 кунуттн бюджет зйгэтин үлэнитэрин үзэ-лэрин тэлэбүрүн хамнас сага алын ахылаата (тарифнай ставкита) олдохторунан 1.87 төгүл улаатын нэрлэсэ.

2. 1993 снл сэтнийн 1 күнт-
гэн олоох дна нэргэнгэ бари-
лар социалнай көмө уонна ком-
пенсаци төлбүрүн кээмэйин Саха
Республикатын Урдук Сэбиэтин
XIX сессиятын быһаарылыгыгар
сөн түбэһиннэрэн олуктуурга. 1993
снл IV кварталыгар Саха Респу-
бликатын Урдук Сэбиэтин Прези-
дунун уонна Саха Республикатын
Правительствотын 1993 снл бала-

баян байхыг 21 нүүдтэр бичимжээ. «Бүднээт айгэсгэн үдэһинтэрин со-
циалнай көмүскээһин даяахлар-
ын гүһүрэн» уураахтарыгаар ко-
руулт бүтүүн уонна 650 аһылыга
ыраабытынан компенсация нээ-
мэдэрин оннууан хаалларарга.

3. Бу дьыһахх уурааһынан көрүлүүбүт дьаһаллары үбүлээбинсэ төрүттэри буларыгар уонна нэдиэ-
дэ аһыгар Правительствота этни-
к киллэригэр Саха Республикатын
Убун миинистэригэр (Птицын)
соруудахтарыга.

4. Бу уурваада республика уонна олохтоох бэчээтэ татаарарга.

В. ШТЫРОВ

ИЙЭ КҮНҮН АТААРЫГА— ҮРДҮК ТЭРЭЭНИИ

Саха Республикатын Президентин 1993 сыл бала-
дан айык 2 күнүгэрэ Ыйааһынан сыл ахсын, ал-
тыһык үчүс өрөбүл 118 күнүн бырааһынныгытынан
былдьарланныз. Бу республикабытыгар олохтомут
быһылгыт аан маайагыт бырааһынныкыты үрдүк та-
һымаахтык ытыар соруу турар.

Од ийнхэтгэн оройуон дьаалтатын бaһылыгын солбууяаччы Т. Л. Тарасов председателлээх комисси тариланын. Маньны комиссийалар нэлэлэнтэр дьаалталарын, тарилалэр, учреждениелар, предприниелар ахсы тарилан. Үлэни тэрээниэхтиги ытыахтахтар.

Оройуоннаады комиссия мистэлэргэ нөмө буолуон
соп маанын рекомандациялары биэрэ:

Детсадтарга ийэлэргэ ангамыт ургейнитари, ийэлэрдни нөрсүһүүлэри, ырыа-хоһоон конкурстарын ыытыхха, кинолэргэ ангамыт стандарты, бэлс тапкалары тэрийбэххэ.

Оскуулагчларга «Мин нэгэн» днн темада бастын
сочиниелар, уруууй, плакат конкурстарын, көмү-
лук оюх тула ырыа-хоһоон бичээрдэрин, нйалэр-
днн көрсүүлэрэ тарйинахха, ыарьнах, нбэлэнт
нйалэр днэлэрэгэр тнфнн көрсөххэ, ээрэлэнэххэ.

Культура дываларитэр ийэлэри чиэстээһин бичээр-
дэрин, ырыа-хоһоон конкурстарын, ийэлэр араас
быхтаппаларын өгөрүтүүххэ.

Оройуоннаады Культура дыктаттар бу бырааһын-
ныгы көрсө тэрээһин үлэ сабаларына. Ийэлэргэ оон-
уу көрүгүнөн «Дьикти хонuu» дьэн курахтаһын
ытыллара былааннанына. Онуоха төрүттэлэр бөлө-
лөрү курахтаһаччыларын эрдэттэн бэлэмнээн, спон-
сордаан кыгыһынараллара, кэлэн ылдыһан бу дыһал
ытыллыгытыгар төһүү буолаллара күүтүлэр.

Төрийлэлтөргө дяхталлар комитеттара бу нэр-
балнэ күнү атаарымга администрацины кытта тир-
өөһиннээхтүн биһргэ үлэллэхтээхтэр, былланныах-
таахтар уонна дьаһаллары кытыахтаахтар

Үүнэр нэдиэлэдэ эмэ тэрилтэлэрэ нйэлэргэ аһагас күннэри тэрийлэлэр, патронажнай сулуусна үлэтин күүһүрдэлэр, психологической сулуусна үлэтин эмгэ ердүк активнай оноруо. Оройуон киининээри оролонор дүтэрэ бырааһыаһыктыы быһыыга-майгыга сага төрөөбүт обону регистратыаһын, нйэни чигэстэһин быһыылаа.

Нийз хүнүүнэл сибзэстэй, эдэр кыргыттар быраа-
хыннылстарын, кыргыттары үөрүүлээхтик сага үлэ-
вэ ылыны, эннэлэргэ спортиннай күрэхтэһинилэри
тэрийнэххэ эмнэ сөл.

Бярааһиньшыгы умудлубат гына атаарыыга ханна даваны бэйэ көрөхсөбүллээх иделларым. үтүө көрүлээһиннэрин, ястия-ити, амарах сыһыаны олохтуохха. Ол буолуо бинниги бука барыбыт нүкүбэй нйэлэрбитигэр сүтүрүүбүт, кинилэрээ дини: махтабьт, кинилэри таптааһыммыт, ыгыстааһыммыт.

Алтынны 17 нунгута ийэлэрбит санаалара сабан, имнэра кэйэн, үөрэн-көтөн бырааһынньылытарыи мэддэллэриг бастыг кыһамыһытын ууруукуг дээн ыһыраабат.

Ийн хүнүн агаарылга оройуоннаады комиссия.
Оройуон дьаһалтатын дьахтар, дьиз кэрэи кө-
жүсэллэгэр уонна демографическай политикада
отдела.

АММАЛАР ҮРДҮК ҮҮНҮҮНҮ БЛЛЫЛАР

Амма дьоро, барылдаа-
һын аавынан, 6349 гек-
тардан хас бириджиттэн
ортогунан 17,5 центнер
бурдугу асватталар. Би-
лигин манна эһилтэ
һыһылар бурдугу ыраас-
таан ууруу ыһыһылар.

Чурапчы сэлцэннээтин
олохтоохторун истицлэригээр

Нәһидэннээ баямат
арангитытар нөмө олгохул-
дарыман сибөөстэй, ыйга
дүвэ кэргэн хас бирдин
чиглэнтэгэр 25 тий. сол
сугбайтан кыра дохуот

бы атырдах ыйынаагы
балабан ыйынаагы дохуот
туһунан астыраапканы
(манча хамнас, пенсия
оёо досообета, компенса-
цията киинэллар);

—хэтэх хяааыстыб
туһунан ысыраанканы.

—Дийн мэргэн тухуунаа   Телефонмуд 21-033.
Бүтээгдээгүй

— ВЫШЕЛ ОТ ПИИИД-

Известный социальный
коммунальный фонд.

X X X

БИЛДЭРИН

отдела.

В. Бушухин фотота.
(РИТА—ССТА).

Сорох дьахталлар, кырдык, саваттар
идэ өгөстүбүт үлэнэч буолаллар. Ол иһин баатын
бороон кэҕэччү уо.д.а. дьин курдук ааттаналлара.
Анна Павловна өбөлүрүн быһыылар үтүс үлэни
бөрүбашпабыта. «Сааһым туханы биэр үлэри илэ-
тийбэтэх буоламмын дуу, хаһан да ону кыайбытым
маны холлутум дьин көрсөбөт эһим. Оһоһоор тугу
үлэһэбизиний дьин аһыты сатайааччылар ыһыт-
тахтарына, сөччө тугу да гымматарым диириң», —

КИНИЭХЭ ЭРЭЛИМ УЛАХАН

Чемпионакка аан дойду бары куустатх госсударстволара — барыта 29 — кылынынар. Тылы билэрбэт уоһулар, санаа атастайыа биһиһт да, суох буоллабыт. Мин Таити тренери-нин биллестим. Киним аа-ырыһын бээрде. Иэтин, биирэн ах.

Күрэхтэһин сарсыарда 8 чаас 30 мүн. сагаланаар. Шиттер батталарга үһһинил көстөр боруҥ-соруҥ буол-лар. Бу биһиги оххуттар бытыг соһутта.

— Бу күрэхтэһингэ эи-лүүһүг Ана Стагана кы-

Бийиги тренер, а
этитигэр холбоһок, А
Стасованы улахан спор
үрдүк чарылхай кыайы
дары ситис диэн алт
һын.

Кэпсэти
М. СИДОРОВ

КАПСАТ
ДОРОВА

АНИА Пайсолона үгүс хомолтолоох да, үерүүлэх да, кэзигэн багар кэргэн, нйа бичимытнан олобут. Кини үс олобу олообута. Үс кэргэнн туһунанэрин кун спириттан сүтэртээбита. Кастахытны кытта бизс эрэ сыл олообута. Онтон икки ого тоооон олобута. Иккис кэргэнни, Уйбаанын, сэрингэ сүтэрбит, олобутун туһунан кэлинэ-кэлидэс истэбит, бизлэрин сүрүгүн да тулпатах Того диктэхкэ, онно бэвэтин буруйдааур: «Кэргэнни туһунан кубадан сурааы нийтэххитин да, мнэхэ элмээрини, динини оруу тыһынаах курдук саныхалтын багарабын», — дириэ-үһү. Ол нини бары кистээн баттаан кэбис-киттар, кэлин бизлэринитин прдэбэн көрбүт да, бул-

батах. Кинигтэн сэтгэ оёломмутуттан бигрээ эрэ орхут. Элбэх оёолоруу агаатын, эдэр сааһыгар үхүнүк бишгэ олоорбут кэргэний Уйбаанын Анна Павловна ордух ис дууһатыттан айманын, уйадыһан туран ахтар. Соёотох тыллынаах ордурут Минтээтэ кэргэнэ сэрингэ барарыгар сэтгэ мйдаага үлүү Уйбаана бараары туран: «Оёом сэтгэ саластааһын курдук санаан бардым, оёотун харыстаан көр, төһө да үгүс сүтүктэнэрбит, эйигининия олус үчүгэйдик олордум, эн да онуун салгыыр ийигин...», — диэхтээбит, эриллээбитин билэбит курдук. Сэрингэ күһүн балаһан иһыгар аттанан баран саас күлүн тутарга диэри быыстала сүөх суруйа сылдьыбыт. Наар оёотун — Минтээтин сураһан, улахан ийин курдук көссөзөн, сотору эриллэн оёотун көрүүн туһунан суруйбара Онтон эмисэ сурук кэлбэт буолбута... Аана сүрөгүнээ ытырытаттар да, бэйэтин бэйэтэ өсөһүтүнэ, кэргэний үчүтэ сылдьыбыта. Олус үлэлтэ, сытыарыс-сымынааһа тыһан баран ымыса сырыһаллаах, хаһааһыстыһаннай, диниэ уонка бүгүрү ийин этэ диэн ахтар. Сүөһү үлэтин сэбиэдиссэйинэн биригэдьириһэ, Ааллаахтан таһаарс таһытын дьайыһааччыһын уода үлэлээбит. Кэргэнигэр олус айжар, болломтолоох, харыстыыр эрэ өйдөөх санаалаах ийин эбит. Минтээтин оёолоноору сырыттыһына, соёотохтуу хаалларымаары, бэйэтин харчытыһын атын ийинин наймылалан таһаарска ыһаппыт. Кэргэн элбэх оёотун сүтэрэн, куруу соёотох хаалан түлүйбатын-тэһийэтин ийин, бигрээ Ааллаахха илдэ бара сылдьыбыт. Сир уларытан, муоранын ийран иккэ сыл эмээ олоро сылдьыбыттар. Кини олботоро буоллар, өһнө олохсуһан да хаалыах эйигэ тар. Уйбаана кэргэнэ уал оёоломмутун истэн, балдыһаттан тахсарыгар сана төрөөбүт үл оёотун

(Бүтүүтүн 4 стр. көр).

